

Ongevraagd advies bij overgewicht

Margreet Reitsma, Judith de Jong

Preventie krijgt steeds meer aandacht binnen de gezondheidszorg. Eén van de gebieden waar veel gezondheidswinst te behalen valt, is 'overgewicht' en op dit terrein kunnen huisartsen een belangrijke rol spelen. In juni 2010 hebben we daarom een aantal vragen over overgewicht voorgelegd aan de huisartsen binnen het KNMG-ledenpanel en aan de leden van het Consumentenpanel Gezondheidszorg van het NIVEL.

Preventie

De huisartsenpraktijk is een belangrijke setting voor preventie door de laagdrempeligheid en de continuïteit van de contacten. Huisartsen zien jaarlijks ongeveer 75% van alle ingeschreven patiënten, onder wie ook patiënten die anders moeilijk te bereiken zijn. Bovendien zien huisartsen patiënten gedurende hun leven meerdere keren. Die continuïteit en kennis (voorgeschiedenis, achtergronden) bieden mogelijkheden voor preventie, ook bij overgewicht. Ruim de helft van de volwassenen in Nederland heeft overgewicht, 14% heeft zelfs ernstig overgewicht (obesitas) en dit percentage zal de komende jaren verder stijgen. Overgewicht, met name obesitas, hangt samen met bijvoorbeeld hart- en vaatziekten, aandoeningen aan het bewegingsapparaat en een slechtere kwaliteit van leven. Hoe eerder de huisarts met de behandeling van overgewicht begint, hoe groter de kans op succes.

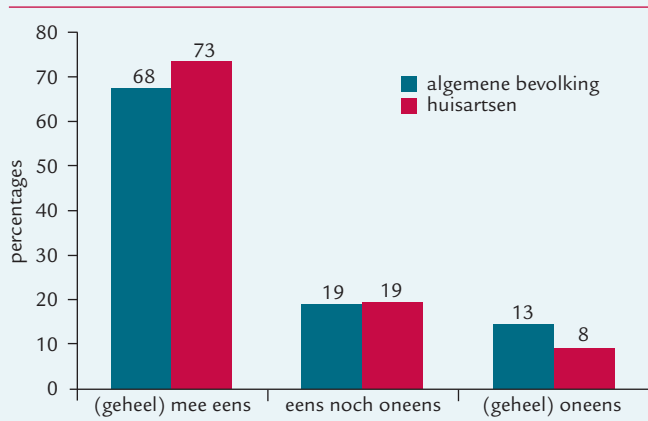
Ongevraagd advies

Onderzoek uit de jaren negentig toonde aan dat huisartsen vaak pas advies over overgewicht gaven als er gezondheidsklachten waren of als een patiënt er zelf om vroeg. Patiënten stonden destijds kritisch tegenover ongevraagd advies door de huisarts. De CBO-richtlijn 'Diagnostiek en behandeling van obesitas bij volwassenen en kinderen' (2008) bevestigt dat huisartsen overgewicht vaak niet bespreken door gebrek aan tijd, voorlichtingsma-

teriaal of training en omdat ze bang zijn voor negatieve reacties van patiënten. Maar de richtlijn stelt ook dat het bij overgewicht belangrijk is preventieve adviezen te geven om verdere gewichtsstijging te voorkomen. Ook de nieuwe NHG-Standaard Obesitas (2010) onderstreept het belang van preventie. Hoe denken huisartsen hier inmiddels zelf over? Zien zij advies over overgewicht als hun taak? En wat vindt de algemene bevolking?

Bijna driekwart (73%) van de huisartsen en 68% van de bevolking zijn het (helemaal) eens met de stelling 'Het is de taak van huisartsen om ongevraagd advies te geven over overgewicht' (zie de *figuur*). Opvallend is dat ruim eentiende (13%) van de bevolking het hiermee (helemaal) oneens is, van de huisartsen is dat iets minder dan eentiende (8%). Daarmee in lijn is dat ruim eentiende (11%) van de bevolking het ongepast vindt als de huisarts ongevraagd advies geeft over het gewicht van zijn patiënten. Van de huisartsen vindt 6% dit ongepast. Er lijkt vooral bij de bevolking maar ook bij huisartsen enige schroom te zijn om overgewicht ongevraagd bespreekbaar te maken. Toch zeggen bijna alle huisartsen (95%) dat ze dat weleens doen. Van de bevolking zegt nog niet eens een zesde (15%) weleens advies te hebben gekregen over het gewicht. Dit percentage is lager dan verwacht, gezien de prevalentie van overgewicht. De schroom om patiënten ongevraagd advies te geven over hun gewicht lijkt onterecht: van degenen die weleens zo'n advies hebben gekregen, vonden de meesten (94%) dit niet vervelend. Al met al lijkt er nu meer draagvlak te zijn voor ongevraagd advies dan in de jaren negentig.

Figuur Het is de taak van huisartsen mensen met overgewicht hierover ongevraagd advies te geven

Het KNMG-ledenpanel bestaat uit 4000 leden die representatief zijn voor het ledenbestand van de KNMG. Het ledenbestand van het KNMG omvat circa 65% van alle artsen in Nederland. Het Consumentenpanel Gezondheidszorg is een project van het NIVEL en bestaat uit ruim 2800 personen die een afspiegeling van de bevolking in Nederland vormen. In juni 2010 kregen 3366 leden van het KNMG-ledenpanel en 1422 leden van het Consumentenpanel Gezondheidszorg de genoemde vragen voorgelegd. Daarvan hebben 1935 KNMG-panellleden gereageerd (waaronder 575 huisartsen die voor de huidige analyses zijn gebruikt) en 969 leden van het Consumentenpanel Gezondheidszorg. Voor meer informatie kunt u terecht op www.knmg.nl, mailen naar onderzoek@fed.knmg.nl en www.nivel.nl/consumentenpanel of mailen naar consumentenpanel@nivel.nl.